СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION I.

Рік LIII. Ч. 10. Ню Йорк і Джерзі Сіті, субота, 13. січня 1945. No. 10. New York and Jersey City, Saturday, January 13, 1945. Vol. LIII

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.
ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

Американські війська посуваються далі в глиб Люсону

З воєнних операцій американської Шестої Армії на Люсоні, головнім острові Филипин, важне те, що американці посунулись вперед зі всіх боків, звідки почали наступ. Замітне теж те, що вони вже почали стрічати дещо завзятіший японський опір, який, правдоподібно, буде відтепер кріпшати. Теж і на морі надіються нових операцій, якщо це правда, що передало японське радіо, яке проголосило, що на филипинських водах є вже дві нові американські фльоти в додатку до тих морських сил, що були при виладовуванню американських військ на остров Люсон.

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКУ ДЕЛЕҐАЦІЮ ДО МОСКВИ

Офіс Воєнних Інформацій подає в справі делеґації Української Греко-Католицької Церкви з Львова до Москви ще таке, що делеґація складалася з 4 осіб і була принята головою ради для релігійних справ при Раді Народних Комісарів СССР, І. В. Полянським „для обговорення ряду справ, що відносяться до правного становища церкви". Далі кажеться, що в склад делеґації входили такі особи: Архимандрит Клементій Шептицький, канонік Гаврил Костельник, радник консисторії Іван Котів та ігумен Г. Будзінський. Ще подано за московськими „Ізвестіями", що „делеґація привезла теж з собою від львівського митрополита Йосифа Сліпого та вірних дар у сумі 100,000 рублів на оборонний фонд та Червоний Хрест".

А БОЛЬШЕВИЗМ БЕЗ „ПРЕТЕНСІЙ"?

Філядельфійська „Правда" передрукувала різдвяне послання московського патріярха Сергія (що недавно помер) з минулого року, в якому згадується за Ірода і Христову Церкву, що її „врата адова" не переможуть, а тим самим, що не переможе її фашизм, „що виступив з великими претенсіями проти християнства".

А як є з „претенсіями" комуністів? Про це, очевидно, нема ніякої згадки.

З КИЄВА

Під датою 26. жовтня 1944 подають з Києва, що розпочав вистави Драматичний театр ім. Івана Франка пєсою І. Франка „Украдене щастя". Головними виконавцями були: А Бучма і Н. Ужвій.

КУПУЙТЕ ВОЄННІ БОНДИ!

АПЕЛЬ АРЦІШЕВСКОГО ДО УКРАЇНЦІВ

Тома Арцішевскі, премієр польського уряду в Льондоні, просив кореспондента Оверсіз Нюз Ейдженсі (ОНА) проголосити такий апель до українців: „Українці! Забудьмо про взаїмні спори і сварки. Жиймо мирно. Ви будете мати нагоду жити в польській державі як окреме суспільство, згідно з вашим стремлінням і бажанням". Говорячи про „національні меншини", Арцішевскі заявив, що жиди, білоруси та українці будуть користуватись повним польським горожанством та матимуть право розвивати свою народну культуру і господарку. Арцішевскі, як подає ОНА, є певний, що Польща буде відбудована по війні на сході в таких самих границях, що були до війни.

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКВА В ПАРИЖІ

Сержант Тома Івасечко, член 361 відділу У. Н. Союзу в Ню Йорку, пише до „Свободи" про глибоке враження, яке викликала серед українців у Франції вістка про смерть митрополита Андрія Шептицького, та про поминальне богослуження по Покійнім, відправлене в Парижі в українській греко-католицькій церкві св. Володимира, в неділю 17-го грудня 1944, о. мітратом Перідоном. Теж просить звернути увагу родичам наших вояків, що перебувають у Франції, щоб подали тим вoякам адресу цеї церкви: 51, AUE DES SAINTS-PERES, PARIS. Треба їхати підземною залізницею до стації ST. GERMAIN DE PRESS.

НОВІ ПРАЦІ В. СІЧИНСЬКОГО

„Перелом" (Буенос Айрес) з 25. листопаду 1944 подає деякі вісти з українських земель за „европейськими ґазетами". Подано, що появився розкішно виданий альбум Володимира Січинського п. н. „УкраїнськеУжиткове Мистецтво". Альбом складається з таких розділів: Кераміка, Порцеляна, Металеві вироби, Старокняжа і козацька зброя, Ювелірство, Ткацтво, Вишивки, Вибійки, Вироби з паперу і Писанки. Тогож самого автора фундаментальне видання „Монумента Архитектуре Украіне" має 64 таблиць і 300 рисунків найцінніших памяток української архітектури цілої України. Замовляти в д-ра В. Січинського, Прага.

Взиває Англію і Америку залишити спори

Персі С. Спендер, член австралійської палати репрезентантів, вертаючи з відвідин Злучених Держав до Австралії, заявив, що тепер не є пора для народів, говорячих англійською мовою, побільшувати різниці, що між ними істнують, а які є мікроскопічно малі супроти величі спільних інтересів і гуманітарного змагання до колективної забезпеки. Якщоб говорячі по англійськи народи не могли обєднатись, казав Спендер, то булаб мала надія на те, щоб вони могли обєднатись з іншими народами світу. Ще підніс, що колись, як ту війну світ забуде, то пригадають собі жест, змагаючий до світового горожанства, з а п о ч а т к о в а н и й премієром Чорчилем, коли він запропонував у 1940 році спільне горожанство народам Франції й Великої Британії.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ В ПРАЗІ

16. квітня 1944 Філія Української Громади в Празі, як передає „Перелом", влаштовувала вечір кобзарських дум і історичних пісень. Вступне слово про ці думи і пісні виголосив проф. Д. І. Дорошенко. Він теж давав вияснення при кожнім числі репродукції дум і пісень, відспіваних хором київської капелі, під орудою Китастого. Прибуток розділено між громадські організації.

УКРАЇНЦІ, ДЕПОРТОВАНІ ДО ФРАНЦІЇ

„Перелом" з 25. листопаду 1944. пише про долю українців, депортованих німцями з України і змушених до різних праць у запіллю у Франції. Багато з них є в англійсько-американськім полоні. Тепер Совети вимагають, щоб їх усіх вислати до Советів. У звязку з тим читаємо там таке:

„Коли Совети їх одержать у свої руки, то винищать всіх до одного. Хоч вони і відчувають в сучасний момент гостру потребу в людях, але вони ні при яких умовах не можуть допустити тих людей, що бачили Европу, до своїх невинних громадян, які тримаються гіпнозом і терором у блаженній вірі, що „у нас погано, а в Европі ще гірше". Тому всі люди, погружені на пароплави в Франції, з певністю по прибуттю до Мурманська чи Архангельська будуть вислані на лісозаготовки, відкіля не повернеться ні одна душа. Зогляду на це збоку українців по цей бік фронту мусить бути зроблене все можливе, щоб не допустити до загибелі десятків тисяч своїх людей, які без власної вини попали в біду".

ПРОФ. СІМОВИЧ ПОМЕР У ЛЬВОВІ

Визначний український фільольоґ, педагоґ, літературознавець та діяч, д-р Василь Сімович, про якого смерть уже була згадка, помер у Львові. Як подають, то останнім його становищем було місце постійного редактора у Львівському Відділі Українського Видавництва. Походив з села Гадинківці, гусятинського повіту, Західна Україна. Найбільше відомий з наукових праць з ділянки українського мово-і літературознавства.

НОВИЙ ЧАСОПИС

Від 15. жовтня 1944 почав виходити в Арґентині український двотижневик „Поступ", присвячений релігійним справам. Це є орган ОО. Василіян.

ЯК РОЗУМІТИ ЦЕЙ НІМЕЦЬКИЙ „ЖЕСТ"?

Льондонський „Польскі Роботнік" подає реляцію очевидця про те, як діставалася родина Ванди Васілевської з обложеної Варшави до Советів. Каже, що німці видали перепустку для цілої родини Васілевської на просьбу совєтської влади. Дочку Васілевської відвезло націстське авто до границі, де її відібрав під опіку совєтський офіцир. Ще додається, що це була одинока того роду перепустка.

СКОРО ВГОРУ!

Митрополит Веніямин, екзарх московської патриярхії, виїзджаючи з Америки на церковний собор до Москви, назначив управляючим парохій православної, російської церкви в Північній Америці і Канаді, Адама, „архієпископа карпаторусского і філядельфійського". Це мова про Адама Филиповського, галичанина-москвофіла, що був довгий час виключений з звязку з російською патріяршою церквою. Як повів акцію за „обєдиненіє" з Москвою і попертя Рошен Вор Реліф, усе зістало прощено, а навіть, як бачимо, спадають ще тепер і спеціяльні почести.

ПРАЦІ ПРОФ. ШАРЛЕМАНЯ

Видавництво Ю. Тищенка в Празі має видати праці проф. М. Шарлеманя, що має бути з Києва, а перебувати в Познані. Ті праці такі: „Птахи України", „Оповідання з природи України" та „Природа України".

НЕ ЖДІТЬ! НЕ ЗВОЛІКАЙТЕ! АЛЕ КУПІТЬ БОНД ОБОРОНИ СЕЙЧАС!

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorised July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

БІЙ ЗА ЛЮСОН

У минулий вівторок американський генерал Доглас МекАртур, головний командант американських військ на Пацифіку, заявив: „Рішальний бій за звільнення Филипинів і опанування всего південно-західнього Пацифіку вже почався". Цими словами сповістив генерал про успішне висадження американських військ на головний остров Филипинів, Люсон, на котрому є столиця островів, Маніла. З цього факту випливає ясно вага цеї операції: Заняття Люсону й Маніли буде символом, що японців виперто з Филипинських островів, на котрі вони вдерлися завдяки свому подлому нападови на Америку в грудні 1941. року.

Тому й не диво, що велика радість огортає серце кожного американця на цю вістку. Радується він не тільки з успішного висадження військ на Люсон, але й з того, що воно відбулося без великих втрат у людях. Ворог просто не ставив опору, бо атакуючі американські війська хитро здурили того підступного ворога, що себе вважає за фахового вояка, а американця за розслабленого демократією буржуя. Від кількох днів японці величалися, що вони вже знають, що американці їдуть на Люсон, а як американці приїхали на Люсон, японці були в зовсім іншому місці, далеко на полудне.

Тепер вони мусять назад перетягати війська на давні позиції. Як це пересунення покінчиться, почнеться певно справжній бій за посідання Люсону. Тепер японці наперед перехваляються, що вони винищуть усіх 300,000 американських вояків на Люсоні. Що на Люсоні розіграється кервавий бій, нема сумніву. Але в серцях американців нема теж сумніву про те, що цей бій скінчиться певно американською перемогою, та що скріплена нею американська збройна сила піде скоро на дальші перемоги на суходемі Азії й в самій Японії.

ПІДТРИМАТИ ДОБРИЙ РОЗМАХ!

Розпродати за **один місяць** книжок про Україну та український нарід за суму **понад тисячу долярів** — це в наших обставинах небувалий успіх. А саме так було з книгарнею „Свободи" у місяці грудні минулого року з нашими українськими виданнями, зокрема з тими, що вийшли англійською мовою.

Ми свідомі того, що місяць грудень це місяць різдвяних дарунків, та що саме те заважило на продажі згаданих українських книжок. Але й те є добрим знаком! А це тому, що наші люди щораз більше розуміють, що книжка є багато ціннішим і культурнішим дарунком, ніж ті многі, нераз і непотрібні річи, якими звичайно себе взаїмно обдаровуємо.

Та є ще одна обставина, яка нас особливо радує. Бачимо, що й по нашому Різдві напливають далі замовлення на книжки. Не багато їх тепер, це правда. Але таки приходять кожної днини. І це теж поступ.

Стверджуємо це на те, бо знаємо, що воно врадує тих, що дорожать цею справою, що з цілої душі й з цілого серця бажають передати українське минуле й українську культуру нашим дітям та внукам. Знаємо, що воно врадує теж усіх тих, що намагаються ось тут на американській землі ширити правду про Україну. Бо так є, що з закуплених у нас книжок багато іде до українських хат і до наших вояків, але й велика частина іде до різних американських установ і бібліотек, як і до різних визначних осіб, політиків, релігійних діячів, гуманітаристів, письменників, тощо. Тут, очевидно, згадуємо тільки за ті книжки, що їх поодинокі громадяни чи організації закуповують і в дарунку тим американцям висилають. Бож сотні книжок висилає своїм коштом Український Народний Союз у найважніші місця! Та так є, що правду про Україну не може поширити своїм трудом і коштом ніяка одна організація, хочби найбільша і найбагатша. Це мусить стати ділом цілого громадянства. І тому ми такі раді, що чим далі чим більше маємо таких, що стають активними оборонцями права українського народу в Европі на вільне й самостійне життя, розуміючи, що про це право ще мало знають, що його ще у многих місцях помилково розуміють, та що тому треба про нього постійно далі говорити і його в публичній американській опінії піднімати. А добра книжка чи журнал, що подають правду про Україну і видержують американську книтику, яка тої правди не заперечує, є чи не одинокими нині засобами, якими можемо помагати нашим братам у старому краю у їх важкому положенню. А з численних листів про ці книжки, які одержуємо з різних сторін Америки, від Пацифіку до Атлянтику, можна пізнати, що є багато визначних американських людей, що є зацікавлені правдою про Україну та симпатизують з спарведливими домаганнями українського народу.

Та при тім усім памятаймо, що все це — щойно початок. Ціле море праці стоїть ще перед нами! Тисячі й тисячі ось таких книжок мусять ще далі розходитись між американцями. І мусять появлятись ще й інші книжки. Крім цього ще є тисячі українських хат, в яких і досі нема — ні одної книжки, виданої англійською мовою про Україну. А преціњ у всіх наших хатах повинні бути всі ці видання!

Значить, що ще велика робота перед нами. Але те добре, що ми взялись до неї з таким розмахом, якого ще в нас ніколи не було, коли іде про книжку. Тому не опускаймо рук, а з радістю продовжуймо далі наш розмах — для нашого добра в Америці й для поліпшення нещасної долі України.

НЕ ВВАЖАЮТЬ СЕБЕ ЧАСТИНОЮ СОВЄТІВ

Литовський Бюлетен, за грудень 1944, виданий литовським посольством у Вашингтоні, містить декларацію Верховного Литовського Комітету Визволення, видану у вересні 1944 на литовській землі, в якій стверджується, що Литва є надалі незалежною державою. Далі кажеться, що якщоб обставини так склались, що Литва визволилась з німецького ярма, а опинилась хвилево під совєтською мілітарною окупацією, то щоб тоді уряди Великої Британії та Злучених Держав вислали негайно до Литви свої місії для забезпеки суверенних прав литовського народу і ратування його перед екстермінацією збоку окупанта.

Бюлетен має багато матеріялу про німецькі звірства в Литві. Обговорюючи совєтську окупацію, кажеться, що за совєтською армією ступають зараз представники Народного Комісаріяту Внутрішних Діл (Н.К.В.Д.), себто просто чекісти, що мають наперед зіставлені списки осіб, що їх треба в даній місцевости відразу розстріляти чи вивезти на Сибір. Ще кажеться, що звичайно на самому переді у списках видніють священики.

ПОСИЛКИ ДОХОДЯТЬ ДО ПАРИЖА

Нюйорське Новое Русское Слово звідомляє, що одержано з Парижа повідомлення, що тамошні російські імігранти одержали посилки з кавою, цукром, маслом і т. п., які їм вислали з Ню Йорку 1. грудня 1944 їхні знакомі чи рідня. Пакунки були в дорозі пять тижнів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕМЕРИКА, Н. Й. — Бр. св. Юрія, від. 160, повідомляє всіх членів, що **річні збори** відбудуться 13. січня 1945. Обовязком кожного члена є явитися на цих зборах і вибрати уряд. Початок у год. 8. ввечір. — М. К., секр.